

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 4 Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50. večji inzerati petič 4 Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din.

Rokopisi se ne vračajo

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Krvava državljanska vojna v Mehiki

Revolucija zavzema vedno večji obseg — Položaj je zaenkrat docela nejasen — Nasprotujoče si vesti o zmagah — Vlada napoveduje za jutri odločilno bitko in pohod na Veracruz

— Larido (Texas), 6. marca. Wolfov urad poroča: Semkaj je dospela senzacionalna vest, da je bil na doslej še neznan način ujet od upornikov predsednik mehiške države Portez Gill, nadalje šef generalnega štaba mehiške vojske general Jose Amari in vodja mehiške delavske stranke Louis Morones. Vesti pa doslej ni bilo mogoče kontrolirati, ker je mehiška meja skoraj hermetično zaprta ter uvedena najstrožja cenzura, tako da iz notranjosti države ne prihajajo skoraj nikake vesti.

— Newyork, 6. marca. Na severni meji so vstasi v Mehiki osvojili več nadaljnjih mest in imajo v svoji oblasti važna železniška križišča. Tako so prekinili promet med Mehiko in Zedinjenimi državami. Ob Rio Grande organizira general Monza Indijance olemena Jak. Nekateri guvernerji na severu so ukinili verske zakone ter odpili cerkve. Vlade čete so poražene ter razstreljujejo na umiku mostove in razdirajo železniške trole.

Na jugu vodi vstaja general Escobar, ki koraka proti Monte Rey. Ako ga usvoji, bo zapetena usoda mehiške vlade. Zato koncentrira vlada tamkaj svoje čete in pričakuje se vsak čas odločilna bitka. Vodja vstasov Aguirre je došel z nekaterimi prednjimi četami že do 80 milj pred Mexico City. V Washingtonu vsekakor zelo resno oresojajo položaj v Mehiki.

— Newyork, 6. marca. Kakor poročajo iz El Pasa, je preiel v španščini izhajajoči list »El Continental« vest, da je poveljnik upornikov general Aguera izpraznil več mest, ki jih je imel od nedelje zasedene, ter se umaknil v Vera Cruz.

— Mexico City, 6. marca. Uradni komunikacije objavljajo, da so vladne čete včeraj na vsej črti zmagale. Po težki borbi so zavzele Arizono ter korakajo proti Vera Cruzu. Pešadijski polk, ki se je prvotno priključil upornikom, je kompaktno prešel v tabor vladnih čet.

— London, 6. marca. Vest, da je bil ujet predsednik mehiške republike in šef generalnega štaba, se uradno demantirajo. Nasprotno poročajo iz Mehike, da vladne čete na vsej črti prodorajo ter da so se morali uporniki po hudih bojih z velikimi izgubami umakniti. Vlada je koncentrirala 15 tisoč mož konjenice in pešadijo, ki jo je poslala v boj proti Vera Cruzu, 10

tisoč mož pa je odrinilo na severno mejo. Po vestih »Daily Telegrapha« je prišlo v državi Sonore do krvavih spopadov, v katerih so vodili uporniki sami katoliški duhovniki. Katoliška duhovščina prireja povsod službe božje na prostem in hujska prebivalstvo na upor proti vladi.

— Newyork, 6. marca. Vrhovni poveljnik uporniških čet general Tompete sporoča, da je v provinci Neuvoletone zasedel glavno mesto Montero. Pri spopadu so bile vladne čete poražene ter so uporniki imeli tri generale, 78 oficirjev in 50 mož. Zaplenili so tisoč pušk in 12 strojni pušk.

— Mexico, 6. marca. Dasi razsaja po državi revolucija, je v glavnem mestu mirno. Samo oddelki vojske, ki korakajo v polni bojni pripravljenosti skozi mesto, dokazujejo, da se godi nekaj izrednega. Prebivalstvo je mirno tudi zaradi tega, ker je prevzel vojni ministerstvo najposobnejši mehiški državnik, bivši predsednik Calles. Ker so prekinjene zveze na vseh straneh, ni mogoče dobiti zanesljivih informacij. Kar vlada izve, sporoča listom, pri čemer gleda z zaupanjem v bodočnost. Vsekakor se širijo po mestu najbolj fantastične vesti, ki jih nihče ne more kontrolirati.

Potrebna ugotovitev k polemiki o uradniškem vprašanju

Ali je g. dr. Gosar pisal proti uradniški stalnosti ali ne?

V ponedeljek smo objavili kritiko zagrebške »Narodne politike« nazorov dr. Gosarja o rešitvi uradniškega vprašanja. Z ozirom na to kritiko je v včerajšnjem »Slovenecu« objavil minister n. r. dr. Gosar izjavo, v kateri pravi med drugim:

»Slovenski Narod« priobčuje izveček iz članka, ki ga je priobčila zagrebška »Narodna Politika« od 2. marca proti dozdnevemu mojemu predlogu, naj se uradniška stalnost vobče odpravi. Kako je mogla »N. P.« kaj takega napisati, mi je kaipak nerazumljivo, razven, če nien pisec molih člankov sploh ni bral, marveč se je enostavno naslonil na eno izmed kritik, ki so mi to podtikale. Gospodje pri S. N. so vendarle gotovo imeli priliko čitati moja članka o uradniškem vprašanju ter se poučiti, kaj sem napisal. Zaradi tega sem primoran vnovič izjaviti, da nisem nikdar nikier, niti pisal niti govoril da treba uradniško stalnost odpraviti. Nasprotno že v prvem svojem članku sem naznačil, da je primerna stalnost državnega uradnika potrebna v interesu službe in iz socialnih ozirov.

Z ozirom na to izjavo moramo vzeti v zaščito zagrebško »Narodno Politiko«, ki črpa svoje informacije iz Slovenije v glavnem iz »Slovenca«, ker je svojo kritiko nazorov dr. Gosarja utemeljila na podlagi citatov iz njegovega članka. Dobesedno namreč citira poleg drugih naslednje izjave dr. Gosarja:

»Vendar bi bilo napačno misliti, da se bodo državnemu uradništvu še kdaj povrnila nekdanja časi razmeroma dobrega

splošnega blagostanja in družabnega ugleda. Ne, to so »tempi pasanti« in čimprej se bodo državni uslužbenci s to mislijo popolnoma spriznali, čim prej bodo znova dosegli ono mero gnotnega blagostanja in tisti socialni položaj, ki jim tudi še danes po vsej pravici grea.

»Jasno je da je edini izhod iz sedanjega težkega položaja, težkega za uradništvo in za državo: otrestiti se nepotrebne sentimentalnosti ter zavreči tradicijo, ki si državnega uradnika ni mogla drugače predstavljati, kakor da je v službi absolutno stalen, da ima zagotovljeno popolno pokojnino, da živi poseben socialni ugled itd. Vse to in kar je bilo še drugih takih prednosti uradniškega stanu, je danes namreč anahronizem. Danes velja načelo borbe za življenje in kruh. Zato pa mora tudi državni uradnik imeti čimveč sposobnosti, prilike in zmožnosti, da se v tej tekmi uveljavi.

»Nemogoče je, da bi bila država še danes, ko ima na sto in stotisoče uslužbencev dolžna obdržati za trajno vsakega, kdor je odslužil pri njej dve ali tri leta ter si s tem pridobil stalnost.

»Možnost izgubiti službo — ta možnost bi bila v našem slučaju kaipak realnejša, nego je danes, — bi uradnike silila, da bi vestno vršili svojo službo.

Mnenja smo, da bi g. minister n. r. dr. Gosar bolje storil, če bi se prepiral s tistim človekom, ki je objavil navedene odstavke v »Slovenecu« 20. februarja t. l., kakor pa z nami.

Senzacionalen preokret v falzifikatorski aferi

Frank Heine je preklinal svojo prvotno izpoved ter zatrjuje, da nima s falzifikacijo tajne francosko - helgijske pogodbe ničesar skupnega

— Pariz, 6. marca. Veliko senzacionalno je vzbudila najnovejša izpoved aretiranega falzifikatorja lažne francosko-belgijske tajne volaške pogodbe Alfreda Franka Heineja. Izkazalo se je, da sploh ni bil aretiran zaradi falzifikacije dokumentov, marveč zaradi tega, ker lev svojem potnem listu na lastno pest nekoj popravil. Pri zaslišanju je sam priznal, da je on falzifikator tako zvane tajne francosko - belgijske pogodbe. Nadaljna preiskava pa je vzbudila sum v to njegovo trditve in končno je sam priznal, da se je zlagal in da s falzifikacijo pogodbe nima ničesar skupnega, marveč da je hotel s

svojo izpovedjo samo vzbuditi senzacionalno.

— Haag, 6. marca. V zbornici je podal ministrski predsednik de Geer naslednjo izjavo: Predno je svoječasno odpotoval zunanji minister v London, je sporočil ministrskemu predsedniku, da je pričakovati objave zelo senzacionalne listine, katere prepis je izročil van Beumingen glavnemu tainiku zunanjega ministrstva. Beumingen je pri tej priliki pokazal original. Oba ministra sta zelo obžalovala, da je bila listina objavljena, česar pa ni bilo mogoče preprečiti. Edina pot, ki je ostala vlad, je bila, da je dala prizadetim inozemskim vladam priliko, da zavzamejo stališče. Vlada je prepričana, da nizozemski ne grozi od nfkogar nevarnost.

Predsednik Hoover o bodoči politiki ameriških Zedinjenih držav

Amerika je sicer miroljubna, vendar pa hoče s svojo oborožitvijo doseči, da jo vsi spoštujejo

— Newyork, 6. marca. Pri svoji instalaciji je imel predsednik Hoover govor o zunanji in notranji politiki. Glede na notranjo politiko je povdarjal kot posebno nalogo vlade pbitanje zločinov. Ta odstavek na »Plakajo vsi listi kot zelo značilen za novi režim. V govoru o zunanji politiki je Hoover povdarjal, da je politika Zedinjenih držav miroljubna. Mir se mora doseči tako, da imajo vsi spoštovanje pred obrambno močjo Zedinjenih držav, ali pa na ta način, da se vsi narodi v enaki meri razorožijo. Napačno je mišljenje o nekakšnem ameriškem imperijalizmu. Zedinjene države nimajo nobenih aspiracij na tuje osemlje, niti nimajo namena tlačiti tuje narode. Novi demokratski duh, ki čim dalje bolj prevladuje v Zedinjenih državah in ki se

izraža v ustavi in vsem javnem življenju, je tak, da je vsak imperijalizem naravnost nemogoč. Ameriška mladina stremi samo po sporazumu z vsemi narodi sveta v miru in humanosti. Ta idealizem, ki so mu žarišče razno Zedinjene države se čim dalje bolj širi ter obeta krasne sadove v mednarodni mirnovni politiki. Vsemu temu pa je podlaga popolna enakost vseh državljani, nov, ki je idealno izvedena tako v ustavi Zedinjenih držav, kakor v javnem življenju. V Ameriki zaradi tega ni one glavne ovire miru, ki obstojata v Evropi. Evropske države so tradicija medsebojne mržnje, straha in nezaupanja. Tega ni na ameriškem kontinentu in med ameriškiimi državami. Zato morajo one povesti svet k novemu stalnemu miru.

Madžarska odklanja skupno obrambo proti poplavam

— Osijek, 6. marca. Tukaj se je vršil sestanek delegatov naših in madžarskih gradbenih oblasti, ki je bil sklican na inicijativno z naše strani v svrhu skupne organizacije obrambe proti poplavam. Na največje presenečenje pa so madžarski delegati izjavili, da Madžarska zaenkrat ne bo sodelovala pri tej okliji, ker ji ne groze nikake poplave.

Ali je morilec Zija Vučitrn slaboumen?

— Beograd, 6. marca. Doznava se, da je bil Zija Vučitrn 28. februarja dopoldne v Skoplju, ni se pa še moglo ugotoviti, s kom se je sestel. Več oseb je izpovedalo, da so ga dvakrat videli pri njegovem bratu. Razen Zije Vučitrna sta bila aretirana tudi njegov brat lašar in Kadri Izdren, ki je osumljen, da je sodeloval pri zločinu, in o katerem je Zija izpovedal, da ga je nagovarjal k umoru. Nekaterim je uspelo govoriti z Zijo Vučitrnom in njegovim bratom v zaporu. Zija je v klenjen v verige ter je izjavil, da ni njegov brat ničesar kriv. »Naj ubijete mene«, je pristavil. Ko so ga vprašali, kako se mu godi, je odgovoril: »Saj vidiš, dobro mi le.« Na vprašanje, kako je mogel izvršiti zločin, je izjavil, da mu je dala revolver neka oseba. Zunanost morilca vzbuja vtis normalnega, toda lokavega človeka. Iz razgovorov z njim se ne more spoznati, da ne bi bil v logični zvezi.

Iz državne službe

— Beograd, 6. marca. Vpokojen je upravitelj dekliske meščanske šole v Celju Josip Brinar. Za šefa računovodstva ljubljanske univerze je imenovan dosedanj računski inspektor Avgust Pihler, za računskega inšektorja pa dosedanj knjigovodja Matija Švigelj.

Senzacija šabačke gimnazije

— Šabac, 6. marca. Na osnovi člena 42. zakona o srednjih šolah je proforski zbor gimnazije v Šabcu izključil iz šole 60 učencev radi nepovoljnega učnega uspeha. To je prvi primer, da se uporabljajo te določbe zakona. Med opuščenimi dijaki je 6 maturantov. Med roditelji pride do cev vlade naravno veliko

Nova ameriška vlada sestavljena

Senat je sinoči potrdil novo vlado, ki jo je predložil predsednik Hoover

— Washington, 6. marca. Senat je na svoji sinočni seji potrdil vladno listo, ki jo je predložil novi predsednik Hoover. Nova vlada je sestavljena takole:

notranje zadeve: Rey L. Nym W. Wilbour;
trgovina: Lamon;
javna dela: Dawes;
poljedelstvo: Heyde.

državno tajništvo: Sisson;
zakladno ministrstvo: Mellon;
vojno ministrstvo: Good;
mornarico: Adams;
pošte: Brown;

Bivši črnogorski general osumljen špijonaže

— Pariz, 6. marca. Včeraj je bil aretirán pod sumom špijonaže bivši brigadir črnogorske vojske general Krsto Popović, rodom s Cetinja. V Pariz je prišel pred par dni iz uenos Aires. Skrilav se je pri bivšem črnogorskem ministru Miletu Vujovitu. Pri hitri preiskavi so našli med lastni-

no Popovića celo kopico korespondence, ki nedvomno dokazuje, da je bil Popović v službi neke tuje države ter da je volnil. Našli so tudi veliko svoto gotovine v tujih valutah. Podrobnosti o tej aretaciji, ki je vzbudila v Parizu mnogo prahu, čuvalo oblasti zaenkrat še v tajnosti.

„Bližamo se novemu svetovnemu klanju ...“

Ves svet se mrzlično oborožuje in pripravlja na novo klanje, ki bo zasenčilo grozote minule svetovne vojne

— London, 6. marca. Lord Robertson je na včerajšnjem zborovanju v Londonu govoril o veliki nevarnosti, ki jo predstavlja mrzlično oboroževanje. Dasiiravno so vsi narodi obsodili vojno kot instrument mednarodne politike, se drže v pripravih za vojno starih metod in se na vse strani oborožujejo. Francija in Italija imata danes, ko se neprestano govori o razorožitvi prav tako veliko, a še bolj opremljeno armado, kakor sta jo imeli l. 1914. Tudi Nemčija se neprestano pritožuje, da

ne more več prenašati vojaških omejitev, ki so ji bile naložene z mirovnimi pogodbami. Srednjeevropski narodi se mrzlično oborožujejo in pripravljajo na spopad. Amerika pa, ki je s tolikim pompom ustvarila Kelloggov pakt, gradi istočasno 14 novih vojnih krizark najvišjega in najmodnejšega tipa. Na tej poti koraka danes ves svet in mesto trajnega miru se bližamo svetovnemu klanju, kakršnega zgodovina človeštva še ploh ne pozna in ki bo zasenčilo vse grozote minule svetovne vojne.

Mednarodni ženski kongres

— Beograd, 6. marca. Od 26. aprila do 9. maja se bo vršil v Londonu mednarodni ženski kongres, ki se ga bodo udeležile tudi zastopnice jugoslovenske zveze ženskih društev.

Naši poljedelski delavci za Nemčijo

— Beograd, 6. marca. Glavni tajnik poljedelskega urada Weisse se mu-

di v Beogradu ter zbira delavce za poljska dela v Nemčiji, kjer primanjkuje takih delavcev. Weisse zbira poljske delavce na podlagi posebne konvencije med našo državo in Nemčijo o oboestranski zaščiti delavcev. Doslej je že prepotoval Volvodino in bo sedaj odšel še v Slovenijo. V Volvodini je nabral v glavnem Madžare, ki tvorijo najsiromašnejši del prebivalstva. Doslej je najetih v naši državi že okoli 4000 delavcev, ki bodo odšli v Nemčijo na poljska dela.

Anketa o zapiranju in odpiranju obratov

Stališče delodajalcev in delojemalcev glede odpiranja in zapiranja obratov ter o delovnem času — Zanimive podrobnosti o anketi

Ljubljana, 6. marca.

Delavska zbornica je poslala včeraj vsem strokovnim organizacijam naslednje poročilo:

Dne 1. t. m. se je vršila v Delavski zbornici predkonferenca delavskih delegatov, na kateri smo se posvetovali, kakšno stališče naj zavzamemo na anketi. Vsi smo čutili, da bo naše stališče na anketi zelo težko. To predvsem zato, ker se je posrečilo ustvariti z nedokumentiranimi izjavami in trditvami naših poslovalskih krogov, na katere nismo mogli dovolj odgovoriti, psihozo, ki misli, da naše gospodarstvo ne napreduje in da so razlogi za to predvsem v naši socialni politiki, ne pa, v kolikor gornja trditev sploh drži, v slabem vodstvu ter slabi organizaciji našega dela in pa v tem, da se naše pokrajine v mnogih primerih na uprav kolonialen način izkoriščajo. Zato smo mislili, da bo najvažnejše, da se temeljito pojasni na anketi predvsem ta napačna domneva, iz katere izvira stremiljenje po tej reformi in po drugih reformah na socialnopolitičnem polju, ki se še napoveduje. Naša delegacija je zbrala v to svrhu obširno statistično gradivo, ki jasno dokazuje, da trdijo takozvani gospodarski krogi stvari, ki se morejo izkazati pri podrobni analizi za popolnoma neresnične. V ostalem smo sklenili, da počakamo, kakšno stališče zavzamejo delodajalski delegati, da posežejo nato z dvema govornikoma v načelno debato, v specialno debato pa z enim glavnim govornikom, medtem ko lahko sežemo v debato o posameznih vprašanjih vsi, ki se hočejo dotakniti kakke podrobnosti.

Za glavna govornika v načelni debati sta bila določena g. dr. Živko Topalovič in Bogdan Krekič, za glavnega govornika v specialni debati pa g. Vladimir Pfeifer.

Zvečer smo čitali v zagrebških »Novostih«

razgovor ministra za socialno politiko dr. Drinkoviča

ki se glasi tako-le:

Pri nas je bilo rešeno vprašanje o odpiranju in zapiranju obratov in delovnega časa obenem. To je bila napaka. Dalje je bila velika napaka, da se pri tem ni napravila razlika med mestom in vasjo. Ta način je izrazil nezadovoljnost vseh delodajalcev, obrtnikov in maloprodajalcev in izrazil tudi nezadovoljnost v vaseh. Na vasi po tej naredbi trgovec ne sme odpreti svoje trgovine pred osmo uro zjutraj, dočim gre ljudstvo skozi vas in v mesto že ob petih zjutraj. Ker je z naredbo o odpiranju in zapiranju trgovin združeno še vprašanje delovnega časa, je to izrazilo veliko nezadovoljnost še pri obrtnikih. Po sedanjih naredbah obrtnik ne more delati, kolikor hoče, ker mu oblasti z naredbo ukazujejo, da svojo delavnico ob določenem času odpira.

Pri nas je uveden po zakonu delovni čas 8 ur. Kdo ima od tega kako korist? Zakaj se preprečuje obrtniku, da dela iz kateregakoli vzroka po 15 in več ur, če hoče in čuti za to potrebo? Kdo ima od tega kako korist, da se prepoveduje trgovcu, da odpre svojo trgovino na vasi ob petih zjutraj, pa tudi v mestu, ko ljudje v tem času gredo že na delo in bi morala biti njegova trgovina odprta. Ta vprašanja se morajo navedeti tako, da bodo po možnosti zadovoljni vsi, da se najde nekak kompromis, da bodo tako obrtniki kakor trgovci, skratka delodajalci kakor tudi delavci po možnosti zadovoljni. Da je se dosega idealnejša rešitev, sem sklenil, naj se vrši ta anketa.

Na anketi se bodo zaslila vsa mišljenja in potrdili se bomo, da najdemo zlato sredino, kompromis vseh potreb in interesov, da se bo ta naredba, ki bo imela moč zakona, izvedla v čim večje zadovoljstvo vseh.

So delavci, ki hočejo delati več kot osem ur, toda ne iz kakih manj važnih razlogov, temveč zato, ker imajo velike družine, ki jih morajo prehraniti. Človek ima veliko družino in hoče zaslužiti, da bi se lažje preživljal. Washingtonska konvencija dopušča, da se dela tudi več kot osem ur, da pa se plača zato 25% več od običajne meze. Naš zakon pa daje 50% doplačilo. Zato se poslodajalci branijo nadurnega dela, od česar imajo tudi delavci škodo. O vsem tem bomo govorili na anketi in se bo na podlagi vsega, kar se bo tam čulo in kar se bo predlagalo, našla nekaka sredina, da se naredba o delovnem času in o delavcih na podlagi kompromisa vseh obrazloženih stališč redigira.

Kakšno je bilo stališče delavske delegacije do teh izjav gospoda ministra za socialno politiko, je razvidno iz spodaj navedenih izjav delavskega zastopnika g. Vladimira Pfeifera. Na vse delavske delegacije je napravila objava teza razgovora skrajno težak vtis, ker je osvoil v njej t. minister, še preden je zaslišal delavske delegacije, v vseh bistvenih točkah v našelo ona stališča, ki so jih pri vseh prejšnjih anketah zastopale in branile delodajalske delegacije.

Drugi dan pri otvoritvi

e minister v svojem uvodnem govoru pomeni, da v razgovoru navedene misli in je temu še dodal: Uredba o odpiranju in zapiranju obratov mora spraviti v sklad interese delovnega ljudstva z interesi naše države in našega narodnega gospodarstva. Želje delovnega ljudstva ne smejo biti naprotne naši mladi industriji. Iz življenja e treba odstraniti razredni boj in uvesti nov sporazumen način urejevanja delavnih odnošajev. Razmer v naši državi se ne

sme primerjati z razmerami držav, ki so gospodarsko močnejše, a nimajo takih uredb kakor mi. Ne smemo se ozirati na Ameriko in Anglijo. Tam napravi delavec v 8 urah toliko, kot naš delavec v 15 urah na dan. Če hočemo imeti to delstvo pred očmi bomo našli ono ureditev delovnih odnošajev, ki je v naših razmerah mogoča. V želji, da pride do takega sporazuma, je sklicalo ministrstvo to anketo.

Generalni tajnik zagrebške zbornice za TOI

je predložil, da se vzamejo kot podlaga za razpravo točke, ki so jih sprejele delodajalske organizacije na predkonferenci in ki jih priobčujemo na drugem mestu. V splošno debato je posegel kot prvi predsednik obrtne zbornice v Beogradu g. Stojanović. Ta je poudaril, da želijo gospodarski krogi da se loči vprašanje osemurnika od vprašanja zapiranja in odpiranja trgovin. Dejal je, da pomeni nezno omejevanje svobode, če delodajalec ne more delati kakor in kolikor hoče. Vsak se mora zavdati, da more dajati narodno gospodarstvo le takrat delo in zaslužek, če se bo mnogo delalo in mnogo produciralo. Naše delavstvo se tega ne zaveda in često se mora trdit, da je pri delavcih več zavestne satože kot zavestnega dela. Ako bi se delavni čas pri vseh obrtnih in industrijskih delavcih povprečno za dve uri podaljšal, bi pridobivalo naše narodno gospodarstvo letno nad eno milijardo. Zato zahteva v imenu delodajalcev, naj se uvede za pomožna oseba efektivni 10urni delavnik, izvenem težko industrijo in težke kategorije dela. Poleg tega naj se razširi odredbe o možnosti 12urnega poslovanja obratov v Srbiji in Črni gori na celo državo.

Kot drugi govornik na splošni debati je razvil

centralni tajnik Delavskih zbornic

dr. Živko Topalovič naslednje misli:

Nikakor ne gre, da bi se delali računski tako, kakor dela to g. Stojanović. On pravi: Če delavec dela 8 ur, zasluži tisočak, če bi delal 16 ur, bi zaslužil dva tisočaka, če bi delal 24 ur, bi zaslužil tri tisočake. Tak račun je nepravilen. V obzir je treba jemati tudi druge činitele, kakor zdravje, tehnika, možnost zaposlitve, ki so mnogo važnejši, kakor enostavni delovni čas. Predvsem je treba vedeti, da je potreba, za katero dela naša obrt in industrija, stalno določena po odjemu na našem domačem trgu in po drugih možnostih plasiranja. Daljši delovni čas ne ustvarja enostavno večjih vrednot, temveč na eni strani strašno upoštevanje na zdravju in življenju, na drugi strani pa armado brezposelnih, kar pomenja oboje strašno opasnost za državo in vse naše narodno gospodarstvo. Vidiki, iz katerih gleda na ta vprašanja g. Stojanović, so vidiki, iz katerih gleda na tako vprašanje privatnik, ne pa vidiki, iz katerih bi morala gledati na ta vprašanja splošnost in državna celina. Ob onih štirih vidikih se razblinja Stojanovičeve milijarde in nič.

Če se hoče naše gospodarstvo splošno dvigniti, je treba začeti pri kmetijski produkciji. Ta se nahaja res v krizi odnosno ne napreduje tako naglo, kakor bi glede na porast našega prebivalstva morala. Ta kriza vleče za seboj tudi našo obrt in industrijo, ki se ne moreta razviti, ker jima nedostaja trga, potrošnje. Vsega tega zla se s povečanjem delovnega časa v obrti in industriji ne da odpraviti. Kar se velike industrije tiče, se mora pripomniti, da so izrečene vse trditve o neki posebni krizi v tej gospodarski panogi na pamet, da so često v najbolj kričnem nasprotju z dejstvi. So industrijske panoge, ki propadajo, kakor na primer iz prav specialnih razlogov mlinska industrija v Volvodini in druge. Za pretežno večino industrij pa se da jasno pokazati, da se nahajajo od leta 1925, to je od uvedbe nove carinske zaštite in od stabilizacije dinarja, v stalnem porastu. To dokazuje indeks akcij podjetij, ki so porasle v 3 letih za 40%. To dokazuje število v obrti, industriji in trgovini zaposlenega delavstva, ki se je dvignilo v 5 letih skoro za 200.000. To dokazuje produktivnost delovne sile, ki se je, kakor na primer v naši rudarski industriji, silovito dvignila.

Izrečena je bila težka obdolžitev, da vrši naše delavstvo pri delu zavestno sabotažo. Kdor primerja te številke, bo lahko videl, da je bila izrečena ta trditev brez vsake utemeljitve, na pamet. Produktivnost delovne sile se je dvignila, plače delavstva pa se niso dvignile. V Volvodini zasluži poljedelski delavec izpod 10 Din na dan. Te socialne razmere imajo težke posledice, na katere bi država morala misliti. Iz podatkov o rekrutiranju, ki jih objavljajo razna armadna poveljstva, se vidi, da je število sposobnih vojaških obvezancev vsako leto niže. To se pravi, da sta slabo zdravje in slabo gnotno stanje delavstva dejstva. Govorjenje o gospodarski krizi pa je v mnogih slučajih sama bajka, ki jo razširjajo tisti, ki ne vidijo drugih poti za dvigovanje našega narodnega gospodarstva, kakor večje izkoriščanje delovne sile, čeprav je drugih poti mnogo in čeprav je podaljšanje delovnega časa ona pot, ki obeta najmanjše. Iz podatkov, ki jih je sestavil Higijenski zavod v Dresdenu se vidi, kako produktivnost dela pri podaljšnem delovnem času rapidno pada. Hvalježelna naloga bi bila, če bi se skušala dvigniti kvaliteta dela.

Mi dopuščamo v našo državo stare stroje, ki jih industrija v razvitejših drža-

vah ne more več rabiti. Pri nas pa so še vedno dobri, ker pač mislimo na to, da bo delovna sila nadomestila to, doprinesla tak stroj škodo. Vsi stroji, katere naročamo v inozemstvu, so prirejeni na kurjenje in z inozemskim premogom, zato smo doživeli škandal, da moramo uvažati za okroglo eno milijardo premoga, čeprav je premoga pri nas povsod dovolj. Nobene paznje se ne polaga na to, da se dajajo v obliki carinske zaštite milijonski in skoro milijardni posebnimi profiti parasitskim industrijam, kakor je n. pr. naša sladkorna industrija, ki spravlja te milijarde deloma v žep inozemskim delničarjem. To mislim, da so velika narodna gospodarska vprašanja, ki zahtevajo drugačnih rešitev. Mi smo mnjenja, da gremo po slabi poti, ako puščamo vse to iz vida. Samo po sebi se nam zdi razumljivo, da moramo izžeti v tej atmosferi iz naše itak izžete delavne sile zadnji sok, ne da bi se vprašali, kam to gre.

Ze med govorom dr. Topaloviča so zastopniki delodajalstva večkrat burno ugovarjali, dasiravno so bila izvajanja stvarna, mirna in prosta vseh napadov. Dr. Topaloviču je odgovoril zopet Stojanović, ki je trdil, da so statistični argumenti dr. Topaloviča navadno falsificirane številke. Posebej je pripomnil, da število delavstva pri zavarovanju radi tega raste, ker se zavarovanje širi. Slabo zdravstveno stanje pa je posledica vojne.

Pretrsljiva tragedija v rodbini Čengićev

Brat umoril brata — S sekiro mu je razklal lobanjo — Morilec je svoj zločin cinično priznal

Pred nevi smo že poročali o zločinu nad fočanskim begom Halilom Čengićem, ki ga je umoril lasten brat. Umorjeni Halil Čengić je bil iz ugledne begovske rodbine Čengićev. Živel je na svojem posestvu v vasi Handićah, ki je kake 4 km oddaljena od Foče. Stanoval je pod isto streho s svojim bratom Smajlom in z ženo ter detetom. Pretekli mesec je odšla njegova žena k svoji materi v Goražde na daljše počitnice. Halil je zato česče prihajal v Foče, nego običajno. Koncem januarja so ga videli zadnjikrat v Foči, potem je pa nenadoma izginil. Ker je bil tedaj pritisnil hud mraz, so Halilovi prijatelji v Foči menili, da je Halil sedel doma na zapeket in čaka na ugodnejše vreme in ga zato ni v Fočo. Seljaki v vasi Handićah so pa mislili, da je Halil v Foči ali pa pri sorodnikih v vasi Ječcu.

Minilo je mesec dni in Halila še vedno ni bilo na spregled. Mraz je popustil in lahko bi prišel v Fočo, je menil Halilov stariji brat Salih, ki ga je skrbelo, kaj je z bratom. Ker Halila ni bilo, se je Salih odpravil v Handića, da pogleda, kaj je bratu. Zelo se je začudil, ko je našel bratovo hišo v Handićah zaklenjeno. Tudi okna so bila zastrta, tako da ni mogel nihče pogledati v sobe. Salih je slutil nesrečo in je prosil sosedo, naj mu pomagajo odpreti vrata.

S pomočjo sosedov je Salih kmalu vstopil v hišo. Ze ob vhodu so opazili, da manjka v hiši mnogo pohištva. Ko so vstopili v prvo sobo, se jim je nudil grozen prizor. Stene sobe so bile okropjene s krvjo. Razen peči ni bilo v sobi ničesar. Pohištvo je izginilo. V kotu je ležalo nekaj pokritega z odejo. Salih je s strahom odgrnil odejo in zagledal svojega brata v mlaki strjene krvi. Glavo je imel popolnoma zdrobljeno. Truplo je bilo zmurnjeno in podgane so ga bile že začele. Bilo je jasno, da je postal Halil žrtev roparskega morilca, ki je izvršil svoje dejanje že pred 20 dnevi. Razbojnik je hišo popolnoma oplenil.

Vsi so se spraševali: Kdo je morilec? Vaški starešina je o groznem umoru takoj obvestil orožnike in sodišče v Foči. Kmalu so prišli v vas orožniki, ki so sestavili zapisnik in uvedli preskavo. Orožnikom se je zdelo takoj sumljivo, da mlajšega brata Smajla ni bilo v hiši. Sosedje so bili prepričani, da je pri sorodnikih v Foči. Orožniki so pa začeli zbirati podatke tudi o Smajlu Čengiću. Preiskava je ugotovila, da je Smajlo prišel v februarju večkrat v Fočo, kjer je prodajal pohištvo in drugo robu. Prodajal je vse za bagatelo in ljudje so se čudili, da »begovič« prodaja pohištvo.

Proti mlademu Smajlu je orožništvo dobivalo vedno več indicij, ki so dale povod za sum, da je Smajlo morilec svojega brata. Orožniki so dobili tudi informacije o čudnem vedenju 19-letnega Smajla v času, ko je bil Halil že umorjen. Tako so orožniki tudi ugotovili, da je Smajlo prve dni februarja prodal zadnjo Halilovo kravo na sejmu v Foči za 800 Din, čeprav je bila vredna najmanj 2000 Din. Nekateri znanci in prijatelji so ga vprašali, zakaj prodaja kravo in pohištvo. Smajlo je odgovoril, da potrebuje denar, ker mora k vojakom.

Orožniki so imeli dovolj dokazov, da je morilec Halila Čengić njegov brat Smajlo. Izdali so za njim tiralo. Vse bližnje orožniške postaje so bile obveščene o Smajlovem begu, kajti domnevno se je, da se morilec skriva v okolici Foče. Pred dnevi so videli Smajla v Goraždu in so obvestili tamno orožniško patruljo, ki je izvršila v Goraždu racijo in morilca kmalu ujela. Ko je Smajlo zagledal orožnike, se jim je predal sam. Odvedli so ga v zapore sodišča, kjer je priznal zločin. O tem so takoj obvestilo orožnike, in sodišče v Foči. Naslednji dan so fočanski orožniki pripeljali morilca v Fočo. Ko so ga vodili skozi mesto, se je zbrala na ulicah rodovedna množica, ki se je zgražala nad brutalnim. Smajlo je na hladnokrvno gledal predse, kakor da se ni nič zgodilo.

V zaporu v Foči so Smajla takoj zaslišali. Na vprašanje, ali je morilec brata Halila, je drzno odgovoril:

— Ubil sem ga in konec je. Ker je bil zelo utrujen od dolge poti, so ga pustili, da si je odpočil, potem so ga pa zopet zaslišali.

Za g. Stanojevičem je govoril delegat Krekič. On je pripomnil, da trditve Stojanoviča glede falsificiranih števil ne morejo držati, ker so vzete iz podatkov, ki jih je zbrala država in ki so jih zbrale delodajalske industrije, ker smo bili že v naprej mnjenja, da bi se našim številkam itak ne verjelo. Stanojevičeva trditev glede razširjenja zavarovanja se da ovreči z dejstvom, da je v krajih s starim delavskim zavarovanjem število zavarovancev do leta 1926 padlo, medtem, ko je od takrat naprej raslo. Prizadevanja gospoda ministra za socialno politiko, po katerih je stremeti za tem, da bi se razredni boj odpravil, so vse hvalje vredne. Tudi mi se trudimo, da bi razredni boj odpravili, samo ne vemo, kdo razredni boj bolj zakrivila in kje je prava mera in meja, kjer naj tak boj neha. Danes se nam stavlja tu predlog, po katerem naj bodo obrati odprti po 10, 12 in več ur, nekateri pravijo, naj bodo kar neomejeno odprti, tako kakor je že danes po nekod. Jaz imam tu statistiko Inspekcije dela v Beogradu, iz katere je razvidno da delajo vajenci, ki so tam čisto 11 do 12 let stari, po 18, 16 in 15 ur na dan. Če mi pokažemo na to in če zahtevamo, da se to brezpopolno prepreči, pa pravilo, da hočemo bolj. Tak boj ni naš cilj in če se ga hoče odpraviti, je treba odpraviti njegove vzroke na drugi strani. (Konec jutri).

(Konec jutri).

Cinično in brez kesanja je morilec izpovedal, kako in kdaj je umoril brata Halila. Dne 31. januarja sta brata večerjala in legla spat. Halil je hitro zaspal. Smajlo je pa še malo počakal, potem je pa šel v kuhinjo, kjer je visela sekiro. S sekiro v roki se je približal spalnemu bratu in ga udaril po glavi s topim koncem sekiro. Kri je brizgnila po stenah. Od silnega udarca je nastopila smrt v trenutku. Po zločinu se je morilec okopal, ker je kri okropila tudi njegaj legel v posteljo k umorjenemu bratu. Naslednji dan je Smajlo začel prodajati bratovo pohištvo. Prodajal je vse do zadnjo stola. Nazadnje je prodal še kokoši. V 20 dneh je prodal vse, kar se je dalo prodati. V tem času je hodil v hišo, v kateri je ležal umorjeni brat, brez groze in je spal v sobi, kjer je položil umorjenega brata v kot in ga pokril z odejo. Ko je vse prodal, je morilec pobegnil v Goražde.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

Na vprašanje, zakaj je umoril brata, je Smajlo odgovoril, da je brata sovražil, ker mu ni hotel dati delčetovega premoženja. Pripomnil je še, da se prav nič ne kesa svojega dejanja.

sob, ječ, konventa in tribunala na trg revolucije, na giljotino. Ko pade nož nad glavo Dantonovo, je drama gotova.

G. Sest je opravil svojo nalogo izvrstno in iznova dokumentiral svoje izredne režiserske sposobnosti. Ustvaril nam je predstavo, ki jo lahko pokažemo vsaki kritiki. Ravnal se je po možnosti po znameniti Reinhardtovi uprizoritvi. Ustvariti veliko revolucionarno dramo v glavnem iz luči in človeških teles, divje mase, sodre in nekaj vodilnih fanatikov, se je posrečilo Sestu odlično. Ritem predstave je vihar, često brutalno pretrgan. V temi govore osebe še zadnje besede, v temi se začnejo nove govore, vmes prepevanje, življenje, rojstvo, prepevanje pocestne drhali, ki igra veliko imenito; še nikoli ni bila masa na našem odru aktivnejša in bolj disciplinirana v najbesejših prizorih. A tudi vsi solisti, na čelu jim g. Levar, Rogoz, Jan, Skrbinski, Kralj, Gregorin, Sincin, Bratina i. dr., so bili vsesok izvrstni. Zenske imajo epizode ne uloge in se uveljavljajo najbolj v masi ansambla.

Dekoracije g. Vavpotica in godba g. B. Latke so močni vtisk predstave še dvigale. Tako je dosegla drama resnično velik uspeh in je bilo mnogo iskrenega plaskanja.

Fr. G.

Nestroy. »Utopljena«. To veljavno veseloigro s petem uprizor. Ljubljanska drama ponovno v četrti dne 7. t. m. ob osmi uri zvečer kot ljudsko predstavo po znanih cenah. Glavne vloge nosijo ga. Rakarjeva in ga. Medvedova ter g. Levar, Cesar in Kralj. Pri predstavi sodeluje tudi vojaški orkester.

Ljubla Mlič, gost slovenske opere. Uprava Narodnega gledališča je sklenila z g. Mličem nov dogovor za nekatera nadaljna gostovanja v naši operi. Prvo njegovo gostovanje se vrši sedaj v soboto, dne 9. t. m. in sicer nastopi g. Mlič v vlogi Don Josea v Bizetovi operi »Carmen«.

50. predstava Kalmanove opere »Grosica Marica«. V nedeljo dne 10. t. m. bo v našem gledališču 50. predstava opere »Grosica Marica«, ki e doživela pri nas največ predstav in je tudi najbolj priljubljena med našim občinstvom.

Slavni Ševčikov godalni kvartet iz Prage koncertira v Ljubljani dne 15. t. m. v Filharmoniji. Natančnejši spored javimo v kratkem.

K članku o naših babicah

Včeraj smo priobčili članek o babičkem poklicu, s katerim smo hoteli vzbuditi v javnosti malo več zanimanja in hvaležnosti napram našim skromnim, tihim, v zatiski življenja in delujočim higijenskim delavkam. V članek so se pa vrinile nekatere stvarne netočnosti, ki bi utegnile razširiti med ljudstvom napačne pojme o porodništvu in vzbuditi nezaupanje do ljubljanske porodnišnice, o kateri je splošno znano, da je vzorno organizirana in da glede na težke gnotne razmere, s katerimi se mora boriti, tudi porodnicam celo več, nego bi bilo pričakovati.

Predvsem bi mogla vznemiriti naše matere trditev, da je v ljubljanski porodnišnici zelo veliko število sifilitičnih otrok. Ni še dolgo tega, ko se je razširila med ljudstvom govorica, da se je v porodnišnici licificiralo večje število mater od sifilitičnih novorojenčkov. Ta vest je bila seveda popolnoma neosnovana, kajti ljubljanska porodnišnica je kot rečeno v zanesljivih rokah in o kakršnihkoli infekcijah sploh ne more biti govora. Sifilitične matere in sifilitični otroci so v ljubljanski porodnišnici prav izjemno redki. To dejstvo je v skladu s splošno zdravniško ugotovitvijo, da je ta strašna bolezen zadnja leta zelo nazadnivala.

Število patoloških porodov ne nazaduje. Težkih, nepravilnih porodov je zadnja leta stalno zelo veliko. Po zdravniških zapis

Dnevne vesti.

— Kdaj dobe učitelji ljubljanske oblasti plače? Že včeraj smo poročali, da učitelji ljubljanske oblasti še niso dobili plač. Informirali smo se na prosvetnem oddelku in izvedeli, da je storil šef prosvetnega oddelka g. dr. Capuder vse, da se ta mučna zadeva čim prej uredi. Ponovno je intervjuiral v Beogradu, toda doslej še ni znano, kdaj bo kredit odprt.

— General Kutepov na poti v Jugoslavijo. Po smrti velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča je prevzel vrhovno poveljstvo nad vojaškimi enicami emigrantov general Kutepov, ki se je mudil te dni na poti iz Pariza v Jugoslavijo v Pragi. V Pragi biva-joči ruski emigranti so mu privedli v ne- deljo družabni večer, na katerem sta po- zdravila odličnega gosta knez Dolgoman in prof. Struve. General Kutepov se je zahva- lil za prijetni sprejem in izjavil, da izra- zov simpatij ne sprejema zase, marveč za armado, kateri načeluje. V svojem govoru je ugotovil, da se motijo oni, ki trdijo, da so storili nasprotniki bolševizma napako, ko so nastopili z orožjem v rok proti rdeči armadi. Bili so sicer premagani, vendar so pa rešili čast Rusije. Borba se nadaljuje in se bo nadaljevala, dokler ne ugasne zadnja iskra ljubezni do domovine.

— Iz državne službe. Za računovodjo Higijenskega zavoda v Ljubljani je imeno- van referent agrarne direkcije v Ljubljani Ivan Verbič. V višjo skupino sta pomak- njeni sreski sanitetni referent v Celju dr. Anton Schwab in upravnik doma narodne- ga zdravila v Celju dr. Jakob Rebernik.

— Iz poštne službe. V višjo skupino je pomaknjen uradnik pošte Ljubljana I. Franja Trevan.

— Taks je oproščena Zveza gostilničar- skih zadrug v Ljubljani.

— Prepovedani listi. Notranje minist- rstvo je prepovedalo uvažati in razpečavati v naši državi v Pittsburghu izhajajoči list »Zajedničar«, v Monakovem izhajajoči hu- moristični list »Jugend«, v Pittsburghu izha- jajoči list »Branik« in buletin »Donaukorres- pondenznachrichten aus Mittel- und Südosteuropas«, ki izhaja na Dunaju in čigar odgovorni urednik je Jožef Traven.

— Podpora evangelijskim verskim ob- činam. Z dovoljenjem ministrskega sveta je minister vzel dovolil, da se izplača evange- lijskim verskim občinam 215.000 Din pod- pore. Od tega se bo porabilo 45.000 Din za šolanje mladih bogoslovcev v inozemstvu.

— Predavanje o jugoslovenskem tisku v Pragi. Tiskovni ataše našega poslanstva v Pragi Svetozar Živković je priredil v po- nedeljek v okviru svobodne šole političnih ved predavanje o jugoslovenskem tisku. Predavaja se je udeležilo poleg številnih praskih novinarjev tudi mnogo občinstva.

— Družba lovov. Lov krajevne občine Sv. Joži se bo oddajal v zakup za dobo od 1. jun. 1929 do 31. marca 1934 v soboto 11. maja ob 11. dopoldne v uradu sreskega po- glavarja v Kranju. Istega dne ob 10. dopol- dne se bo oddajal v uradu sreskega pogla- varja v Ljubljani v zakup za dobo od 1. junija 1929 do 31. marca 1934 lov krajevne ob- čine Smednik.

— Javna zahvala. »Slovenski delovni odbor« v Gradcu si šteje v čast in prijetno dolžnost, da se najpristneje zahvali vsem, ki so naklonili kakršnokoli podporo za slo- vanski večer. Prav posebno zahvalo smo dožili predsedstvu mariborske občinske skupščine za podporo v znesku 500 Din in dalje gospodom: dr. Schaubauch, vel. žu- panu, dr. Leskovarju, predsedniku obl. samouprave, dr. Kukmanu, dr. Stanjku, dr. Ravniku, dr. Faningerju in notarju Ašiču, ki so nam naklonili vsak po 100 Din.

— Mariiborskim dobrovolcem! General Maister nam pošila v objavo naslednje opozorilo dobrovolcem: Po zakonu o do- brovolcih je upravičen samo g. minister vojske in mornarice za izdajo dobrovolj- skih legitimacij. Vsi tisti, ki ste meni svoj čas poslali prošnje za priznanje dobrovolj- stva in do sedaj še niste prejeli rešitve, vložite v smislu člene 1. drugi odstavek zakona o dobrovolcih in v smislu člene 1. točka 5 pravilnika za izvrševanje zakona o dobrovolcih najkasneje do 24. marca t. l. zavarovane prošnje na ministrstvo vojske in mornarice. V prošnji navedite: 1. Dan, me- sec in leto rojstva, 2. ali ste pismen, 3. čig- av državljan ste sedaj, 4. ali ste bili med delovanjem naš ali inozemski državljan. 5. Razložite morate vse delovanje, po kate- rem uveljavljate pravice do dobrovoljstva. Če mogoče navedite čas, ko se je to godi- lo (dan, mesec in leto) in okoliščini, v ka- terih je to bilo; ime starejšine, pri katerim je to bilo in s katerim ste delovali. Če ste bili v bojih, navedite, v katerih bojih, čas in kraj, kakor tudi starejšine, odnosno to- varšice, ki so bili takrat skupno z vami in ki morejo potrditi vaše navedbe. (Obširna navodila so objavljena v Uradnem listu št. 93 in 118 iz leta 1928.)

— Češkoslovaška številka »Jadranske Straže«. Februarska številka »Jadranske Straže«, ki je izšla radi tehničnih ovir šele zdaj, je posvečena zblizanju med češkoslo- vaškim in jugoslovenskim narodom. Za to številko so poslali prispevke mnogi odlični češkoslovaški politiki, umetniki in javni de- lavci, med njimi minister narodnega zdrav- ja dr. Tiso, dr. Karel Kramarč, prometni minister Neumann, poslanec dr. Uhlir, pod- predsednik senata dr. Soukup, V. Klofač, dr. Baxa itd.

— Rudarjem - rentnikom iz Nemčije. Na uradni poziv v avgustu 1928 v slovenskih časopisih se je oglasilo mnogo rudarjev, ki so delali vspešno v nemških rudnikih in katerim so bile že priznane rente in po- kojnine radi bivanja v Jugoslaviji ustave- ne. Mnogi zdaj vprašujejo, kaj je s to za- devo, ker jim je iz časopisnih poročil zna- no, da so se vršili tozadevni razgovori med zastopniki naše in nemške vlade v Berlinu. Da prihranijo sebi stroške, uradu pa delo, se vsi prizadejajo opozarjajo, da rudarskemu glavarstvu še ni nič znanega o definitivni rešitvi zadeve in da rudarsko glavarstvo

tudi nadalje samo skrbelo, da se prične z izplačevanjem rent, ko bo imelo za to pravno podlago, zato se naj opusti nadalj- na povpraševanja.

— Zabele naših medicincev. Delegati jugoslovenskega združenja medicincev so posetili ministra narodnega zdravja dr. Krulja in mu izročili spomenico, v kateri zahtevajo, naj se doktorji medicine v bo- doče za časa stažiranja tretirajo kot urad- niki I. kategorije z odgovarjajočimi plača- mi, kakor jih imajo diplomirani pravniki in filozofi. Ker so medicinci študije najdalj- še in ker zahtevajo mnogo moralnih in gmo- tinskih žrtv, prosijo medicinci ministra, naj bi se jim vojaška služba kot doktor- um medicine računala v staž, kajti pri vo- jakih opravlja vsak doktor medicine zdrav- niško službo in nosi vso odgovornost.

— Proslava rojstnega dne predsednika Masaryka v ljubljanskem radiu. V četrtek, 7. t. m. predava ob 17. uri češki konzul v Ljubljani g. dr. Ressel o Masaryku. Pre- davanju sledi češkoslovaška državna himna in koncert čeških skladb.

— Proračun zagrebske občine odoben. Finančno ministristvo je odobrilo proračun zagrebske občine, ki znaša 92.821.205 Din. Obenem je odobrilo tudi proračun mestnih komunalnih podjetij v znesku 62.304.720 Din.

— Družba za prodajo žvrgalic. »Služ- bene Novine« objavljajo poziv na subskrip- cijo »Jugoslovenske družbe žvrgalic, d. d. v Beogradu«, ki bo prevzela organizacijo prodaje žvrgalic po celi državi na temelju zakona o posojilu v znesku 22 milijonov dolarjev, ki ga je dal švedski trust žvrga- lic naši državi. Delniška glavica družbe znaša en milijon Din in glavna skupščina se bo vršila jutri v Beogradu. Seveda je ta poziv samo formalnost, kajti večino delnic obdrži itak švedski trust.

— Smrtna kosa. Umrli je dne 21. febr. v Mengšu Ana Kelbl roj. Pečnik, vdova uradnika tvornice papirja. Pogreb se je vr- šil v nedeljo na pokopališču v Mengšu. Po- kojnica je bila mati gđ. Tinke Kelblove, učiteljice srbohrvaščine na meščanski in osnovni šoli v Šiški. N. v. m. p. Preostalih naše sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in nestanovitno vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države bolj ali manj oblačno. Snežilo je v Ljub- ljani, Mariboru, Zagrebu in Skoplju, v Spli- tu je deževalo. Maksimalna temperatura je znašala v Splitu 7, v Ljubljani 5,4, v Za- grebu in Skoplju 4, v Mariboru 1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760 mm, tem- peratura je znašala -8,5 stopinj C.

— Gajdarov ustanovl filmsko podjetje v Jugoslaviji. Iz Sarajeva poročajo, da se je na povratku iz Dalmacije mudil te dni v Sarajevu znani filmski igralec Vladimir Gajdarov. Novinarjem je izjavil, da je bil namen njegovega potovanja po Jugoslaviji, proučiti tukašnje razmere za ustanovitev velikega filmskega podjetja z nemškimi ka- pitalom. Središče bi bilo najbrž Sarajevo. Naši romantični kraji bi omogočili lep raz- voj filmske industrije.

— Zločin ljubosumnega moža. Te dni se je vršila v Prištini razprava proti Hasanu Dairoviću iz Prusnika. Hasan je bil ože- njen z lepo Vando. Kmalu je pa v zakonu prišlo do nesoglasja, ker se je v njega vmešal neki cigan. Nekega dne je Vanda res izginila iz močve hiše. Hasan jo je iskal ter naposled zvedel, da se nahaja v Prištini. Šel je v Prištino ter našel ženo pri ciganu. Poklical je na pomoč policijo in pregovarjal nezvesto ženo, naj se vrne k njemu. Toda vse je bilo zaman. Žena je moža zavrnila in začela vpričo njega ob- jemati mladega cigana. To je moža tako razjezilo, da je potegnil nož in zabodel ne- zvesto ženo. Bil je takoj aretiran. Izjavil je, da ni hotel žene umoriti, temveč ji sa- mo skaziti obraz, da bi je nihče več ne ma- ral. Sodišče je ljubosumnega Hasana obsodilo, upoštevajoč razne olajševalne okol- nosti, samo na 6 mesecev ječe.

— Ponesrečena tatvina 50.000 Din. Iz Banjaluke poročajo, da so se pred dnevi pripeljal tatpisti s svojim transportnim vo- zom v Aleksandrovec. Med potjo so se ustavili v vasi Klasičah, da bi nakrmili konje. Na vozu so imeli tudi vrečko s 50 tisoč Din za izplačilo mleka v Aleksandrovcu. Trgovci z živino iz Nove Topole Jo- žef Lamer se je spazil do voza in ukradel vrečko z denarjem ter jo odkril domov. Tatpisti so o tatvini takoj obvestili oro- žnike, ki so začeli tatu zasledovati. Ko je ta- zvedel, da so mu orožniki že za petami, se je skesal ter je sam prinesel vrečko na orožniško postajo, čes, da jo je nese, do- mov, ker se je bal, da bi jo kočijaž izgubil med vožnjo. V vrečki je pa manjkalo 2500 Din. Lamerja so orožniki izročili sodišču v Novi Gradski.

— Borba za Gajdarova v Osijeku. Gaj- darov se je že v Ljubljani pritožil, da bi mu navdušene ženske v Subotici kmalu za- čele rezati jermene s kože ter jih spravile za spomin. Kaj bo šele v Osijeku, kjer bo gostoval te dni, kajti še preden je prišel v mesto, se vrši zanj srdita borba med dvema taboroma. Največja osiješka hotela Grand hotel in Hotel Royal bi rada imela igralca pod svojo streho. Borba med ho- teloma se je končala z zmago gostoljubnej- šega Hotela Royal, ki je ponudil Gajdarovu in njegovim gospe brezplačno stanovanje in hrano za časa njunega gostovanja v Osi- jeku. Gajdarov impresarijo je ponudbo se- veda takoj sprejel.

— Velika tatvina cigaret. Pri pregledo- vanju vagonov na zagrebškem glavnem kolodvoru so včeraj opazili, da manjka ve- lik zaboj, v katerem je bilo 20 tisoč cigaret znamke Vardar. Zaboj je bil vreden 10 tisoč Din. Policija je začela poizvedovati in je ugotovila, da sta pred dnevi delavca Mato Orehoci in Stjepan Vrenko prinesla v vino- toč Stepana Pirima v Vlaški ulici zaboj in ga skrila v stranišču. Iz zaboja sta jemala cigarete in jih prodajala raznim strankam,

večinoma gostilničarjem. Denar sta zapra- vila. Policija je aretirala lastnika vinotoča. Orehoci in Vrenko sta pa že sedela v za- poru, ker ju je policija med tem že aretirala zaradi tatvine koz. Priznala sta, da sta vlo- mila v vagon s cigaretami in odnesla en zaboj.

— Hiša naslade v Zagrebu. Včeraj je zagrebska policija izvršila racijo v kavarni »Sport« v Tkaličevi ulici ter je aretirala štiri natakare, kuharico in kavarnarjevo prijateljico. Policija je bila namreč obvešče- na, da se v kavarni vrše orgije, ki niso v skladu z zakoni, še manj pa z moralo. Na- takarice so priznale, da so prostitutke in da jih je nastavl »direktor« brezplačno, da bi zabavale goste v separejih. Zasluzek so si morale razdeliti in so od nje živele. Po zaslišanju tajnih prostitutk sta bila are- tirana tudi lastnik kavarne Fran Sašek in njen »direktor« Blaž Giurin. Po zaslišanju bo policija aretirance izročila sodišču.

— Zalosten konec morilca Stefana Ne- meta. Stefan Nemet iz Kovilja je bil znani ropar in morilec. Orožniki so ga zasledo- vali že dolgo. Odšel je že večletno ka- zen ter bil 10 let v prisilni delavnici. Poleti 1. 1928 se je klatil po Banatu. Orožniki so ga zasledovali. Posrečilo se mu je pobe- gniti in se skriti v neki vasi. Ropar je moral skozi vas. Ko je korakal mimo občinske hi- še, ga je spoznal občinski pisar Janič in ga je ustavil. Ropar je bežal, pisar ga je pa zasledoval z lovsko puško in ga pokobil smrtno v prsa. Nemet je obležal na mestu mrtev. Državni pravdnik je pa kljub temu obtožil pisarja umora. Te dni se bo vršila proti njemu razprava v Novem Sadu, čije rezultat vsi napeto pričakujejo.

— Nezdgo naših ribičev na Jadranu. Iz Sibenika poročajo, da je nevihta, ki je pred par dnevi divjala na dalmatinskem Primor- ju, presenčila več ribiških ladij, ki so se vračale domov. Ribiči so se morali, da se rešijo, zateči v pristanišča osamljenih oto- kov, kjer so morali čakati po več dni in so bili prepuščeni na milost in nemilost raz- divjanega elementa. Hrane so imeli jedva toliko, da niso umrli od gladi. Za nekatere ladje so se celo raznesle vesti, sa do se potopile s posadko vred. Te dni je pa luško poveljstvo v Sibeniku vest, da so se vsi ribiči rešili.

— Kože divjajine kupujem. L. Roth, krznar, Ljubljana, Mestni trg 9.

— Fotoaparate kupite najboljši pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9.

— Pazite čitatelji! Ne dajte da Vam uide današnji oglaš odličnega sredstva za pranje, a to je SCHICHTOV »RADION«. Hvaležni nam boste, če sami poizkušate.

— Pri bolnih železce in jeter, žolčnih kamenih, žlatic uravna naravna »Franz-Josefova« grenčica prebavo na naravnost popoln način. Izkušnje na klinikah potr- jejo, da učinkuje domače zdravljenje z »Franz-Josefovo« vodo posebno dobro, če jo mešamo s toplo vodo, izpijemo jutraj na teš želedec. Dobi se v vseh droge- rijah, lekarnah in spec. trgovinah. 1/L

Iz Ljubljane

— Povratek naše igralke Nablocke. Članica našega Narodnega gledališča ga. Marija Nablocka se je vrnila včeraj iz Pa- riza, kjer so ji mnoga gledališča ponujala angažma. Vse ponudbe je pa odklonila, čes, da se ji je Ljubljana in slovensko gledali- šče tako priljubilo, da se ne more od nje- ga ločiti. Vesti, da zapusti ta priljubljena igral- ka naše gledališče, so torej neutemeljene. V soboto se bo ga. Nablocka znova pre- stavila naši gledališki publiki v komediji »Volpone«.

— Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vladno prosi vse p. n. abonente, da poravnajo svoj 7. obrok najkasneje do 14. t. m.

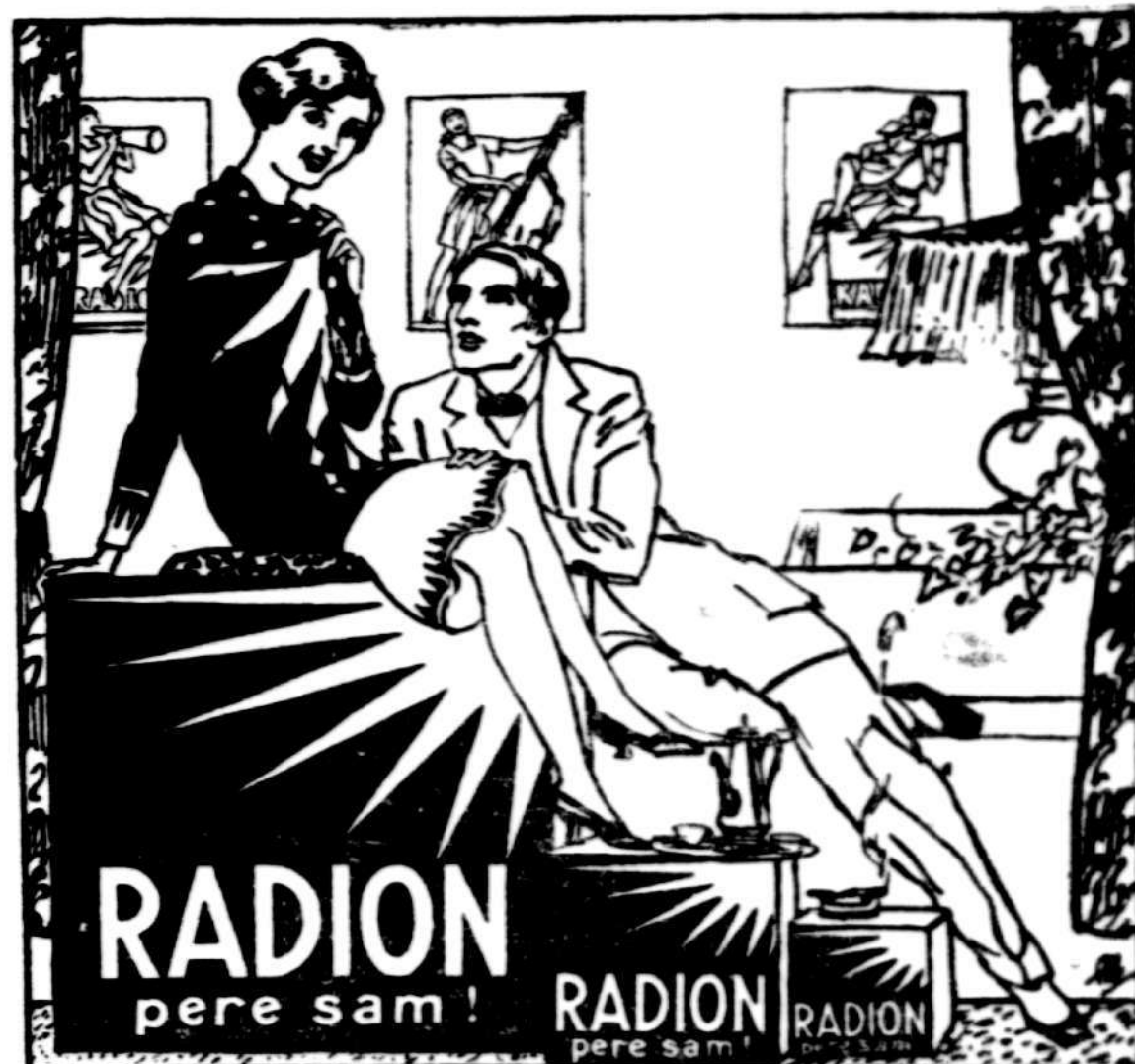
— Sv. oče in Vatikan. V soboto, dne 9. in v nedeljo, dne 10. t. m. bo predvajala ZKD v kinu Matica veliki film o papežu in Vatikanu. Film nam prikazuje v petih ve- likih dejanjih vse umetniške, stavbe, ki- parske in slikarske umotvore, ki jih hrani Vatikan. Iz filma spoznamo tudi vse sijaj- papeževnega dvora, življenje na tem dvoru in vernike, ki postajo svojega cerkvenega poglavarja. Film je še posebno aktualen zato, ker je ustanovljena papeževa država, ki jo filma dobrodu spoznamo.

— Prihodnje predavanje ZKD. V pe- tek 8. t. m. bo priredila ZKD v Kazini predavanje zdravnice dr. Sossove o ak- tualnem zdravstvenem predmetu, namreč o raku. Gospa zdravnica bo obrazložila, ka- ko si moderna znanost razlaga pojav raka, bo nato opisala raka na posameznih orga- nih, pri čemer bo demonstrirala najznačil- nejše pojave s številnimi ektopičnimi sli- kami posnetimi na znamenitih klinikah. Nato bo razložila vzroke bolezni in mo- derno terapijo z operacijo ter raznimi ob- sevaji, posebno z radium žarki. Ker vla- da za predavanje veliko zanimanje in je številno sedežev omejeno, vabimo, da si na- bavite vstopnice v predpridaji v tajništvo ZKD, Kazina II. nadstr. med 9. do 12. in 13. do 18. ure.

— Poljedelsko orodje za invalide. Mi- nistrstvo za socialno politiko namerava razdeliti siromašnim invalidom in druž- nam v vojni padlim nekaj plugov. Prošnje je vložiti čimprej pri mestnem magistratu. Tozadeven razglas z navodilom, kako je treba prošnje opremiti, je objavljen na ob- činski deski.

— Oddaja prevoza, nakladanja, razkla- danja in prekladanja vseh vrst monopol- skega in drugega blaga se bo vršilo po- tom otertalne licitacije, dne 20. marca t. l. pri monopolnem skladišču soli v Ljub- ljani. (Pogoj so na vpogled v pisarni Zbor- nice za trgovino, obrt in industrijo v Ljub- ljani).

— Pri davčni upravi Ljubljana-okolica se uraduje počenši s 1. marcem t. l. ob delavnikih, izjemni soboto, od 8. do 12. in od 13. do 18. ure, ob sobotah od 7. do 13. ob praznikih od 8. do 12. ure. Ob nedeljah se vrši le dežurna služba od 9. do 11. ure v svrhu odprave najnujnejših poslov.

„Pri nas je prijetno,“

pravi mlada gospa Mica. „Nikdar ne razburjam svojega moža z velikim pranjem in čiščenjem, vse to gre čisto mirno, ker RADION opere perilo sam v enem dopoldneva.“

Varuje perilo!

—lj Umrljivost v Ljubljani. V času od 1. do 6. marca je v Ljubljani umrlo 13 ljudi, večinoma v visoki starosti nad 60 let. 1. marca je na Privozu št. 1 umrl najsta- rejši Ljubljančan, ključavničarski mojster Vincenc Jeran, ki je do zadnjega ohranil zdrav humor in je rad pripovedoval svoj- cem zanimive dogodivljaje iz mladih let. Do- segel je starost 98 let in nekaj mesecev. Umrli so dalje: France Remšak, vžitar, 79 let, Vidovdanska 9, Jakob Mlakar, bogoso- vev, 24 let, Semeniška ulica 4, Ana Goren- čič, bivša kuharica, 80 let, Vozarska ulica 7, France Hladnik, posestnik, 50 let, Ze- ljarska ulica 11, Josipina Setinec-Beršin, hišna posestnica, 63 let, Rožna ulica 41; v bolnici so umrli: Ivana Budinek, trgovka in posestnica, Kranjska gora, Leončič, Ja- nez Lužar, zasebnik, Novi Vodmat, Gaetana Skariza, kuharica, 44 let, Trst, Tinka Pe- nedik, modistinja, 21 let, Dolenjska cesta 22, Marija Rakover, žena vpok. uradnika, 68 let, Stari trg 22, Marija Mohor, zaseb- nica, 48 let, Zelena jama 127, Stanko Tr- ček, sin delavca, 10 mesecev, Kozarje pri Dobravi.

—lj Mali Paganini, najnabrednejši mla- di violinist našega konservatorija gospod Uroš Prevorsek nastopi s samostojno toč- ko pri Rokoku - popoldnevu Atene. Prijav- nice izdaja pisarna Atene dnevno od 10. do 12. ure. 170-n

—lj Jugoslovensko napredno akademsko društvo »Jadran« ima svoj XIX. redni ob- ni zbor jutri, v četrtek, 7. t. m. ob 20. uri v društveni čitalnici.

—lj Družbi sv. Cirila in Metoda je po- klonil neimenovan vseh 29 letnikov »Zvončka« za obmejno mladino. Iskreno de- limo in prosimo, da nam tudi drugi rodo- ljubci darujejo kaj mladinskih knjig za našo deco. 169-n

—lj Društvo »Sočas« naznanja članom in prijateljem »Sočas«, da predava v soboto 9. t. m. v salonu pri Levu g. Tone Seliskar, strokovni učitelj na I. deški mešč. šoli na Prulah in sicer o temi: »Ameriška indu- strija (Fordove tovarne)«. To za vse zelo interesantno predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike (okrog 100 slik). Pridite vsi in ne zamudite te ugodne prilike. Za- četek ob pol 9. uri zvečer. Vstop vsem prost. 168/n

—lj Ljubezni mož. V bolnico so včeraj popoldne prepeljali 4letno narednikovo ženo Marijo C., stanujočo na Kralja Petra trgu, katero je moč doma neumljeno pre- teptel. Zeni so obvezali glavo, na kar je lahko bolnico zapustila.

—lj Teška nesreča. V Mostah se je vče- raj popoldne pripetila težka nesreča, čije žrtev je postala 3letna delavčeva hčerka Marija Klančar. Mica je zvrnila nase lo- nec vrele kave in se strašno opekla po levi strani života. S težkimi oplinami so jo prepeljali v bolnico.

—lj Onemoglost na cesti. Davi so z re- šilnim vozom prepeljali v bolnico Ivanka Outrata, znomo železniškega uradnika, ki se je na Vodnikovem trgu onemogla zgrudila na tla.

Iz Celja

—c K večerajšnji notci pod naslovom »Kolesarji zopet na delu« sporočamo, da je bilo ukraden kolo že isti dan najdeno in si- cer na prav zanimiv način. Vajenec mesar- ja Jerneja Popraska, kateremu je bilo ko- lo ukraden, je stal popoldne pred domačo hišo v Ljubčani pri Celju, ko se je nenad- doma pripeljal mimo na kolesu neznan 22 do 26 let star mladenič, oblečen v staro av- strijsko vojaško bluzo z rdečimi našitki. Vajenec je takoj spoznal gospodarjevo ko- lo. Brez dolgega premišljevanja je skočil na svoje kolo in prišel tatinskega neznan- ca zasledovati. Blizu vasi Arclina ga je do- hitel, nakar je neznanec skočil s kolesa, ga vrgel v kraj ceste in pobegnil čez polje. Fant tatu ni več zasledoval, boječ se za ko- lo, ki je ležalo ob cesti. Vse poizvedbe za storilec so ostale doslej brezuspešne.

—c Pijanka v cerkvi. V ponedeljek po- poldne ob 15. uri je našel službojuči poli- cijski stražnik v župni cerkvi sv. Danijela na Slomškovem trgu na cerkvenem tlaku ležečo do nezavesti pijano 48letno delavko Marijo L., stanujočo v Zavodni pri Celju. Mica, ki je doma iz Zeleznikov pri Škofji Loki, se je sladke štajerske kapljice tako napila, da je v cerkvi obležala in sveti pro- tor prav na dolgo in široko onesažila. Do večera je bila spravljena v policijskem zaporu, ko se je pa izrežnila, so jo izpu- stili domov.

—c Prijave za pridobitno in davek na poslovni promet. Celjski Gremij trgovcev opozarja svoje člane, kateri niso do 28. fe- ruarja t. l. vložili prijav za pridobitno in davek na poslovni promet, v kolikor se zadnji ne plačuje po knjigi o opravljenem prometu ter si tudi niso izposlovali po- daljšanja roka, na določbo člene 4. odstava- ka 3 zakona o neposrednih davkih, ki se glasi: »Če se rok prekorači največ za 15 dni, nima prekoračitev zakonskih posledic, ako se obenem s predloženim predmetom opraviči s posebno tehtnimi razlogi.« Vabi- jo se torej zamudniki, da navedeni prijavi vložijo najkasneje do 15. marca t. l. ter zakasnelo vložitev opravičijo s tehtnimi razlogi, s čemur bodo preprečili predpis kazni v izmeri 3% osonovnega davka.

—c Umrli so: Dne 3. t. m. v Gaberju 35letni Karel Perger, vojni invalid in sluga v tukašnjem Javnem skladišču, 4. t. m. v vojaški bolnici 21letni redov 39. pp. To- mo Mikovič, dne 5. t. m. pa v Gaberju 52letni delavec Franc Potočnik. Isti dan je umrla v celjski javni bolnici na skrlatinki, bolujoča jedva 3 dni, v mladosti 5 in pol eta hčerka tukašnjega okrajnega sodnika g. Brečka Majda.

—c Celjska Mestna knjižnica je izpo- stila v preteklem mesecu 1522 knjig.

V šoli.

Učiteljica: 6 in 7 je 13, ne pa 14. Kaj ne znaš tega sama seštet, Verica? — Saj sem tudi jaz našla 13, to- da mamica vedno pravi, da je 13 ne- srečna številka in da jo je treba pre- skočiti.

Skušnja Jenč:

Suženj in Rimljanka

Roman.

Zakaj je bila Publia tako navdušena za ta zakon? Kdo ve in kako naj vem jaz, ubogi zavrženi suženj? Morda jo je omamilo njegovo bogastvo, morda je bil njen daljni sorodnik, morda je bila dobra, intimna prijateljica njegove matere ali pa je upala na gnotno korist. Če bi se njena sinova drugi poročila, bi pripadla večina dedščine po sinu materi. Morda se je pa bala, da dobi Frontina moža, katerega ona ne bo mogla trpeti. V tem primeru bi ne mogla več ostati pri hiši.

Kdo bi videl v zakrknjeno, črno matronino dušo?

Jasno je bilo samo to, da svojo sinova zelo ljubi. Brez nje stara ni mogla živeti. Pa tudi Frontina se je dobro razumela s svojo taščo. Menda je čutila v nji mater pokojnega tribuna.

Nekoč sem slišal v Frontinini sobi take pogovore:

— Ta Cuspius je imeniten dečko, — je zatrijevala stara. — In kako krasne rože ti je poslal včeraj!

— Pustiva to, mati. — je odgovorila Frontina. — Prav nič boljši ni od drugih. Vsi možki so enaki.

— In vendar se bosta kot mož in žena dobro razumela, boš videla.

— Nikoli, mati! Nikoli! — je zakričala Frontina in planila pokonci.

Začul sem korake. Moral sem se skriti, da bi bil zelo rad prisluškoval, kaj sta se govorili.

Drugi dan sem stal pred hišo in zagledal sem Cuspia Fada. Zaliubljeni mladenič je neprestano lažil okrog hiše. Tudi to pot je imel v roki iz rož spleten venec, ki ga je hotel pokloniti Frontini.

Ozrl sem se nanj in moral sem se zasmejati. Tega obraza še nikoli nisem videl od blizu. In naenkrat sem se spomnil, da je Cuspius zelo podoben Petru Doboziču.

Zares! Da ni bil v težkih caligah, da ni imel na sebi srebrnega oklepa, rdečega plašča in meča z zlatim ročajem, bi bil mislil, da stoji pred menoj Peter Dobozič.

Malce je manjkalo, da nisem zaklical:

— No, kako se ti kaj vidi, Dobozič? Toda kdo je ta Peter Dobozič? Moram ga še enkrat omeniti, ker je centeni čitatelj morda že pozabil da

sem govoril o njem v drugem poglavju.

Dobozič je lažil za svojo ženo. Bil je vsiljiv sorodnik, ki je neprestano tičal pri nas. Spremljal je naju tudi na izlet v Aquinum. Pustil sem ga s svojo ženo v restavraciji v Rimskih toplicah.

In glej, zdaj se mi znova pojavlja tudi tu kot nekako strašilo, samo da se mu zdaj leskeče na prsih paradni oklep rimskega centurija.

Cuspius Fadius je opazil, da se smejem. Razjezil se je, misleč, da se smejem njemu.

— Kaj se pa rešis capin?

— Ustrašil sem se, toda smeja mi strah ni prenal.

Dvignil je pest in mi požugal.

— Pazi, poženem ti smeh v gola-

nec, ti Laverna, ti ...

Laverna se je imenoval v starem veku bazični zločin.

Udaril me na mi. Ves razkačen je planil v hišo. In takoj se je pritožil Frontini, da sem se mu posmehoval. Najbrž je upal, da me da takoj preteptati.

Toda Frontina je bila pametnejša.

— Sai ni vreden, da bi se razburjal zaradi nje. — je tolažila razkačenega centurija. — Dober dečko je samo malo pristran, se mi zdi. Reži se vedno, tudi če nima za smeh nobenega povoda.

Pozneje se je Cuspius sprijaznil z menoj. Vedel je, da sem Frontinini caparius, zaupen, vdan in zvest služabnik. Rad bi me bil pridobil za svoje naklene. Vsi lahko stori ubogi suženj več nego bogat in ugleden gospod.

Nekoč, ko je znova lažil okrog hiše, mi je skrivaj namignil, naj stopim za njim.

— Ali veš, dečko, da sem do ušes zaliubljen? — je dejal in me prijazno pogledal.

Zdela se mi je, da bo kaj takega.

— In veš, koga ljubim?

Na to vprašanje nisem hotel odgovoriti. V zadregi sem zardečel, povesil oči in molčal. Centurij se je zasmejal.

— Torej ti na povem, Zaliubljeni sem v Frontino. Zveze bi klátil za njo z neba tako nebeško lena je ta ženska. Pa vendar ne misliš, da zahajam k vam zavoljo Publie ali zavoljo poldin, da se najem njene večne punice?

— Zasmejal sem se.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

500.000 frankov za zvezo z Marsom

Bošata vdova je darovala francoski Akademiji znanosti pol milijona frankov z izrecno željo, da se ta denar porabi za proučevanje vseunirja

Ideja brezličnega pogovora z Marsom, odnosno s planeti, ki so jo pred leti, ko se je Mars najbolj približal zemlji, sprožili nekateri učenjaki, ima še vedno mnogo privrženec. O tem priča velika podpora, ki jo je te dni dala pariški Akademiji znanosti bogata vdova Leonie Georgette, ki je že opetovano izkazala Akademiji znanosti svojo naklonenost. Toda to pot je madame Georgette stavila posebne zahteve. Poklonila je Akademiji 500.000 frankov z izrecno željo, naj jih porabi za dopolnjevanje znanstvenih in tehničnih stremiljenj, ki naj posnelijo skrivnosti vseunirja. V priloženem pismu pravi, da bi jo zelo veselilo, če bi se posrečilo rešiti zagonekto življenja na drugih planetih.

Zanimivo je, da je že pred leti madame Guzmann poklonila Akademiji znanosti 100.000 zlatih frankov kot nagrado za prvi posrečeni poskus brezličnega pogovora z enim izmed planetov solnčnega sistema. V času, ko je Guzmannova darovala Akademiji celo premoženje, so skušali nekateri učenjaki in fantasti dobiti brezlično zvezo s planeti. Ljudia so bili prepričani, da se posreči učenjakom dobiti zvezo z Marsom in očitno je bila o tem pre-

pričana tudi Guzmannova sama, zakaj pogovore, odnosno ožje stike z Marsom je izključila od nagrade. Zdelo se ji je najbrž, da je pogovor z Marsom igrača in da sme za svojih 100.000 zlatih frankov zahtevati še nekaj več.

Zdi se, da je bil ta optimizem posledica smelih trditve genialnega, a nekoliko prismojenega izumitelja Charlesa Crosa, ki se je bavil z resnim načrtom oddajati močne električne svetlobne signale, ki bi jih po njegovem mnenju mogli opaziti tudi na planetu. Seveda svojega načrta ni mogel uresničiti, ker ni imel dovolj denarja.

100.000 zlatih frankov, ki jih je poklonila madame Guzmann, se zdaj leži v tresorih Akademije znanosti v Parizu. Do zdaj se namreč še nikomur ni posrečilo stoniti v stik z morebitnimi prebivalci Marsa ali kakega drugega planeta. Zlati franki so se med tem že tudi spremenili v papirnat. Ta metamorfoza ere na račun nadca francoske valute, Madame Georgette pa ni tako konservativna in ozkosrčna kakor Guzmannova. Niema želja je, da pokloni Akademiji nagrado onemu, katerega mu se na kakršenkoli način posreči vsaj deloma polasniti vprašanje, da li so drugi planeti obljubljeni.

Učenjak in vlomilec v eni osebi

Čikaški policiji je delala zadnje čase hude preglavice tolpa svedrovcev, pred katero ni bila varna nobena blagajna, noben še tako kompliciran tresor. Zadnje čase so vlomilci navrtali tri blagajne najmodernejšega sistema, za katere je podjetje, ki jih je izdelalo, priznalo vso odgovornost in se obvezalo tudi poravnati škodo, če bi se vlomilcem posrečilo vlomiti v blagajne. Podjetje je lahko jamčilo za blagajne, kajti že nad leto dni so bili njegovi tresorji montirani po raznih zavodih, pa se ni nikomur posrečilo navrtati jih.

Policiji ni šlo v glavo, kako se je zločincem posrečilo navrtati in izprazniti blagajne. Nedvomno so morali biti opremljeni z najboljšimi vlomilskimi orodjem in tehničnimi pripomočki. Navadno se čikaški svedrovci poslužujejo

elektrike in tako zvanega eksplozivnega plina pri teh vlomih so si pa pomagali z drugačnimi sredstvi. Vse prizadevanje policije priti svedrovcem do živca je bilo zaman. Tovarna tresorjev je končno najela več privatnih detektivov, ki so se z vso vnemo lotili posla. Enemu se je posrečilo dobiti precej točen opis zločinca, ki se je usodno noči v avtomobilu pripeljal pred banko. Opazil ga je slučajno v bližini banke stoeči avtobusni šofer.

Detektivji so šli na delo in pomagalo jim je srečno naključje. Nedavno je bil namreč neki kriminalni uradnik pozvan na tehniko, kjer so že deli časa izginjale drage znanstvene knjige. Detektiv je nekega dne opazil v čitalnici že priletnega moža, zatopljenega v znanstvene knjige. Mož je bil neverjetno podoben že dolgo iskanemu zločincu. Detektivu se je zdelo, da je na pra-

vi sledi. Obvestil je naglo dva policista in posrečilo se mu je moža, katerega so zvalili iz čitalnice v vežo, prijeti. Na kriminalnem uradu so dognali, da gre za nevarnega, že dolgo iskanega bandita Jamesa Roya, ki je tudi osunjen tih roparskih umorov. Policija je dognala, da je Roy tudi glavni vlomilski družbe, ki je navrtala vse tri blagajne.

Mož je unikum med zločinski sodrgo. Ko so ga aretirali, je baš z zanimanjem študiral nov kemični način taljenja. V čitalnici je bil stalni gost in vsi so mislili, da gre za učenjaka. Zanimivo je, da je lopov pod psevdonom Randolph napisal več znanstvenih razprav. Z njegovo aretacijo so bile pojasnjene tudi tatvine na tehniku.

Lepota po receptu

V Berlinu se je ustanovila Zveza na polju kozmetike delujočih zdravnikov, ki se je predstavila javnosti takoj prve dni tako: 72letna starica, ki oddaja sobe v podnjam, je tako stara in grda, da nihče noče najeti sobe. Po operaciji ima takoj vse polno najemnikov. — Maserka, ki se je prezgodaj postarala in kateri se nihče ni dal masirati. Po operaciji je imela takoj mnogo klientov. — 42letna igralca, ki je izgubila službo. Po operaciji je bila zopet angažirana. — 12letni fantek se ne upa v šolo, ker mu štrle ušesa v stran. Po operaciji je njegov obraz normalen. — 29letna kontoristinja, že dve leti brez službe, ker ima starikav obraz in udrti oči. Po operaciji zopet sprejeta v službo. — Operetni tenorist, dober glas, toda dolg, zakriviljen in spodaj širok nos. Nobeno gledališče ga noče angažirati. Po operaciji takoj angažiran. — 60letna dama, poročena z 10 let mlajšim možem. Domači prepričani na dnevnem redu. Po operaciji popolna zakonska sloga. — Mlada dama, zelo agilna in trgovskih poslih, povabljena po šefu v veletrgovino, toda ker ima grd obraz in nos, je ne puste k občinstvu. Po operaciji postane lepota, dobi dobro službo in šef se čez dve leti z njo poroči.

Raztresenost.

— Kako to, da je dala nevesta profesorju X. košarico? Sai sta bila tik pred poroko.

— Zelo enostavno. Mož je neverjetno raztresen. Oni dan je hotel poslati svoji nevesti šopek, kupil je škato, pa je pozabil položiti rože v njo. Poslal ji je prazno škato in napisal nanjo: Tvoja prava slika!

Občinsko upravitelstvo

St. 1592.

Split, 9. februarja 1929

Predmet: Natečaj za mesto šefa tehničnega oddelka.

Natečaj.

Razpisuje se natečaj za mesto šefa tehničnega oddelka občine Split.

Prošnje naj se vložijo do 15. marca 1929, do 12. ure popoldne.

Plača po dogovoru.

Prosilci morajo biti državljani kraljevine SHS, a predpisano taksirani prošnji morajo priložiti:

1. Krstni list;
 2. Domovnico;
 3. Izpričevala (diplomo o strokovni šol. izobrazbi);
 4. Izpričevala o dosedanjem službovanju;
 5. Navrstnostno izpričevalo;
 6. Uradno zdravniško izpričevalo;
 7. Curriculum vitae;
 8. Reference;
 9. Popis izvršenih del.
- Pod šefa tehničnega oddelka spadajo vsi tehniški oddelki občine.

Kože divjačine

kupujem L. Roth, Mestni trg 9

26-1

Jos. Otorepec

se priporoča za kleparska in kovostarska dela. — Ljubljana Z. Bradov 9 (ob koncu Streška ulice).

23-1

Kupujemo

zlato, srebro, platina, srebrne kroge. Prevzamemo v polnjenje in posrebljenju. Tovarna za ločenje dragih kovin. Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta 8.

24-1

Dinamo

1 istosmerni, 115 voltov, učinka 7,5 kv pri 1800 okr. min. prodam ali zamenjam za najhen istosmerni dinamo, 230 voltov od 1-1,5 kv in ne čez 1200 okr. na minuto. Fr. Pocač, Teharje pri Celju.

449

Pozor, tavetniki in sedlarji!

Imam večjo količino izgrebenjene svinske volne (Sautharwolle), ki jo prodajam ceno Vzorec pošljem na zahtevo. Vprašanja na Matija Neumann ml., četrak. Osjek. I.

448

Kroj. pomočnike (ce)

samo dobro izurjene, po možnosti tudi v damski konfekciji, sprejme Josip Vodenik, Laverca št. 19

f. 451

Posestvo

na Pragerskem, hišno poslopje, vrt, njiva in sadonosnik, vse v dobrem stanju, 3 minute od postaje, prodam za 75.000 Din. Vprašati v gostilni Lorček, Pragersko 450

Skladišče

veliko, s pisarno, se odda v bližini gor. kolodvora oddaljeno 2-3 minute. Ponudbe na R. Velepič, Jernejeva cesta 25, Ljubljana 7.

329

Klavirji,

Daniil Bösendorfer, Hölzl & Heitzmann, Förster, Stigl.

so nesporno najboljši

Dobite jih za najmanjše obroke le pri trdku

Alfonz Breznik, Ljubljana Mestni trg 3.

448

Klobuke svile in slamnike najnovejše oblike po znano nizki ceni priporoča

454

MODN SALON STUCHLY-MAŠKE

Krasni žalni klobuki vedno v zalogi.

Oglejte si izložbe.

KMEČKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V SMARTNEM PRI LITJI

ima svoj

občni zbor

dne 19. marca ob 3. uri popoldne s sledečim

DNEVNIM REDOM:

1. Poročila načelnika.
2. Pregled računskega zaključka za leto 1928.
3. Sprememba pravil.
4. Slučajnosti.

V slučaju nesklepnosti se vrši občni zbor v nedeljo dne 7. aprila ob isti uri.

ODBOR.

Razpis

DRUŠTVO »TRGOVSKI DOM« V LJUBLJANI

razpisuje oddajo težaških in zidarskih del

ZA ZGRADBO »TRGOVSKEGA DOMA« V SIMON GRE. GORČICEVI ULICI V LJUBLJANI.

Vsi potrebni podatki se dobe v tajništvu gremija trgovcev v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, palača Trgovske zbornice, med uradnimi urami od 11. marca dalje za Din 120.

Pravilno opremljene ponudbe je vložiti pri tajništvu gremija trgovcev do dne 18. marca t. l. do 12. ure popoldne.

Ljubljana, dne 5. marca 1929.

DRUŠTVO »TRGOVSKI DOM«.

MESEČNA NAROCNINA
12
DIN

Najboljši in najcenejši insercijski organ. — Oglasi v našem listu imajo popoln uspeh. — Mali ogl. beseda 50 p. — Edini popoldanski list Slovenije. — Uprava Ljubljana, Knažova 5

SLOVENSKI NAROD